

EMO ÜYELERİ ARASINDA İŞSİZLİK

Toplam çalışabilir işgücünden belirli bir bölümünün iş bulamaması nedeniyle çalışma yaşamı dışında kalması “işsizlik” olarak tanımlanmaktadır. Çalışamayacak durumda olanlar ile iş aramayanlar işsizlik kapsamı dışında tutulmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) standartları¹ kapsamında işsizlik tanımı için 3 temel kriter göz önünde bulundurulmaktadır:

1. Çalışmıyor olmak.
2. Halihazırda çalışabilir durumda olmak.
3. İş aramak.

Bu kriterlere ilişkin açıklamalarında ILO iş arama koşuluna ilişkin 1 gün ya da 1 hafta gibi bir süre sınırlandırması yapılamayacağını, ancak 1 aya da 4 hafta gibi daha uzun sürelerin göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu’nun işgücü istatistiklerinde esas aldığı kavramlara bakıldığında; işsizlik tanımı içinde yer alabilecek kişilerin de çeşitli nedenlerle işgücüne dahil olmayanlar başlığı altında sınıflandırılarak dışarıda tutulduğu görülmektedir. Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişiler “iş bulma ümidi olmayanlar” başlığı altına alınarak işgücüne dahil edilmemektedir. Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irat sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak iş başı yapmaya hazır olanlar da işgücüne dahil edilmemektedir. Bu koşullarda olup iş başı yapmaya hazır olmayanlar ise zaten işgücü dışındadır.² Burada özellikle çalışmaya hazır olduğunu, ancak çeşitli nedenlerle iş aradığını beyan edenlerin işgücü kapsamı dışına çıkarılması gerçek işsizlik rakamının saklanması yol açtığı gerekçesiyle eleştirilmektedir. Günümüzde “yüksek lisans ve doktora eğitimi” sürecinin işsizliği emici bir sünger olarak işlev gördüğü de belirtilmelidir.

TÜİK’in araştırmasında işsiz statüsüne girebilmek için son 4 hafta içinde iş aramış olmak gerekmektedir. Daha önceden bu süreyi 3 ay olarak dikkate alan TÜİK’in bu uygulamaya geçmesi işsizlik rakamlarının daha da geriye çekilmesini sağlamıştır. TÜİK; işsizlik tanımı ve uygulamasına ilişkin eleştiriler nedeniyle yaptığı açıklamada; iş arama süresi için 4 hafta öngörülmesini şöyle açıklamıştır:

“2014 Şubat döneminden itibaren ise yılın 52 haftasının referans dönemi olarak alındığı sürekli işgücü anketi olarak adlandırılan yapıya geçilmesi ile birlikte iş arama süresi ‘son 3 ay’ yerine Eurostat’ın iş arama kriteri olan ‘son 4 hafta’ ile değiştirilerek uluslararası uygulama farklılığının giderilmesi sağlanmıştır.”³

Geniş İşsizlik Kavramı

DİSK-AR’ın “İşsizlik ve İstihdam Raporu-Mayıs 2017” çalışmasında; TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) işsizlik oranının işgücü piyasalarındaki durumu bütün

boyutlarıyla ortaya koyamadığına dikkat çekerek, geniş tanımlı işsizlik hesaplaması yapıyor. Bu çalışmada işsizlik tanımı ve hesaplamasına ilişkin şu bilgilere yer veriliyor:

“TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımına göre referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden, iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır. Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma ümidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır ve çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir. Geniş tanımlı işsizlik verileri yıllardır ABD Çalışma Bakanlığı Çalışma İstatistikleri Bürosu tarafından da kullanılmaktadır. TÜİK tarafından açıklanan resmi işsizlik oranı işsizliğin bütün boyutlarıyla anlaşılması için yeterli değil. Bu işsizlik oranı tarım ve tarımdışı cinsiyet ve yaş farkı gözetenimsiz ortalama işsizliği yansıtır. Oysa işsizlik, kentsel alanlarda, gençlerde ve kadınlarda daha yüksek seyrediyor.”⁴

İşgücü Arzı Oluşturan Örneklerin Tespiti

Araştırmamızda, işsizlik tanımlamaları ve eleştiriler dikkate alınarak, mühendisler arasındaki gerçek işsizlik oranı belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için 3 aşama izlenmiştir. İlk aşamada ankete katılan 4 bin 178 EMO üyesinden 845’i çalışmadığını bildirmiştir. Ancak bu çalışmayan kesim doğrudan işsiz verisini oluşturmamaktadır. İkinci aşamada ne kadar zamandır iş aradıkları sorulmuş ve 1-3 aydan başlayıp 2 yıldan fazlaya uzanan 5 seçenek sunulmuştur. Aynı soru kapsamında “İş aramaktan vazgeçtim” seçeneği de verilerek, ILO standartlarında işsizlik tanımı için geçerli olan iş arama koşulunun gerçekleşip gerçekleşmediği öğrenilmek istenilmiştir. Sonuçta “İş aramıyorum” seçeneğini işaretleyen 173’ü erkek, 23’ü kadın olmak üzere 196 kişi bulunmuştur.

Ancak bu kişilerin hepsinin işgücü kapsamı dışına çıkarılarak iş aramayanlar statüsü ile işsiz olmadıklarını söylemek de mümkün değildir. Çünkü iş aramaktan vazgeçtiğini söyleyen bu 196 mühendisten 124’ü bir sonraki aşamada sorulan “Hangi alanda iş arıyorsunuz?” sorusunda aradıkları iş alanına yönelik bildirimde bulunmuşlardır. Üçüncü doğrulama olarak bu aşamada “Hangi alanda iş aradıkları?” sorusuna “İş aramıyorum, emekliyim, çocuğumla ilgileniyorum, mühendislik alanında iş aramıyorum” gibi yanıt verenler tespit edilmiştir. Böylece ne kadar zamandır iş aradıklarına ilişkin soruya “Aramaktan vazgeçtim” yanıtı veren 196 kişiden 75’i “Hangi alanda iş arıyorsunuz?” sorusunda iş aramadıklarını belirterek işgücü dışında olduklarını doğrulamışlardır. Yani iş aramaktan vazgeçtiklerini söyleyen 196 kişiden 121’i hangi

¹ <http://laborsta.ilo.org/applv8/data/iloce.pdf>

² TÜİK İşgücü İstatistikleri/Analitik Çerçeve, Kapsam, Tanımlar ve Sınıflamalar

³ http://www.tuik.gov.tr/basinOdasi/Tekzipler/Tekzip_20150311_2.pdf

⁴ <https://disk.org.tr/2017/05/disk-ar-issizlik-ve-istihdam-raporu-mayis-2017/>

alandaki çalışmak istediklerini beyan ederek, umutsuz olmakla birlikte çalışmak istediklerini göstermişlerdir.

Sonuçta 75 kişinin işgücü arzı oluşturmaması nedeniyle işsizlik değerlendirmesinde dışarıda tutulmasına karar verilmiş olup; 4 bin 178 katılımcıdan 4 bin 103'ünün işgücü arzı oluşturduğu belirlenmiştir. Tablo 1'de işgücü arzını oluşturan 4 bin 103 mühendisin unvan ve yaş gruplarına göre dağılımları hem sayısal hem de oransal olarak verilmiştir.

İşgücü arzını oluşturan örneklemdeki 4103 mühendis, 38 bin 755 kişilik EMO üyesi araştırma evreninin yüzde 10.59'unu oluşturmaktadır. Tablo 2'de ise işgücü arzını oluşturan örneklem araştırma evreni içindeki payları unvanlar ve yaş gruplandırması da dikkate alınarak verilmiştir. Unvanlar bazında bakıldığında EMO üyesi elektrik-elektronik mühendislerinin yüzde 11.03'ü, elektrik mühendislerinin yüzde 10.13'ü, elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinin de yüzde 9.82'sinin işgücü arzını oluşturan örneklemi oluşturdukları ve temsiliyet düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

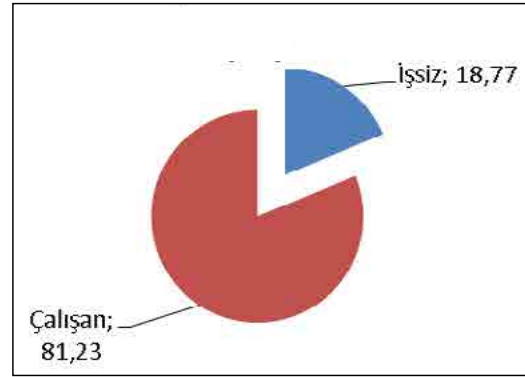
Yaş gruplarına göre baktığımızda, 31 yaşında ve daha genç mühendislerin araştırma evrenine göre işgücü arzını oluşturan örnekleme yüzde 13.6 oranıyla en fazla katılım gösteren yaş grubunu oluşturduğu belirlenmiştir. Bu yaş grubunun araştırma evreni içindeki yüzde 34.3'lük payına göre 1408 kişiyle temsil edilmesi gerekirken, 1810 kişilik katılımla yüzde 28.6 fazla temsiliyeti söz konusu olmuştur. 32-41 yaş aralığındaki mühendisler açısından ise bu durum tersine dönmüş, araştırma evrenine göre yüzde 20.6'luk eksik temsiliyet oluşmuştur. Eksik temsiliyet; 42-51 yaş aralığında yüzde 16.2, 52-61 yaş aralığında yüzde 1.7, 62 yaş ve üzeridekilerde yüzde 10 olmuştur. İşgücü arzını

oluşturan örneklem araştırma evreni içindeki payı 32-41 yaş aralığında yüzde 8.4, 42-51 yaş aralığında yüzde 8.9, 62 yaşında ve üzerinde olanlarda yüzde 9.5'dir.

İşsizlik Oranı Yüzde 18.77

Araştırmada çalışmadığını beyan eden 845 kişiden 75 kişinin işgücü arzı içinde yer almadığı tespit edilerek, işsiz sayısı 770 olarak belirlenmiştir. İşgücü arzını oluşturan örneklem sayısının 4 bin 103 olduğu dikkate alındığında; EMO üyeleri arasındaki işsizlik oranı Grafik 1'de gösterildiği gibi yüzde 18.77'dir. Bu oran, EMO üyeleri arasındaki işsizliğin oldukça yüksek bir düzeye ulaştığını göstermektedir.

EMO'nun 2009 yılında EMO üyeleri arasında yaptığı çalışmada işsizlik oranı yüzde 9.1 düzeyinde bulunmuştur.⁵ Temmuz 2016 tarihli araştırmamızda bu oranın oldukça yüksek düzeye ulaşmasında tesadüfi ve katmanlı bir örneklem seçilmeksizin üyelerin neredeyse tümüne açık bir

Grafik 1: EMO Üyeleri Arasında İşsizlik ve İstihdam

Tablo 1: Ankete Katılanlardan İşgücü Arzını Oluşturan Mühendislerin Unvan ve Doğum Tarihine Göre Sayısal Dağılımı

Unvanlar/Doğum Tarihleri	1954 ve Öncesi	1955-1964	1965-1974	1975-1984	1985 ve Sonrası	Toplam	İşgücü Arzının Unvanlara Göre Dağılımı-%
Elektrik-Elektronik Mühendisi	8	100	195	653	1362	2318	56,50
Elektrik Mühendisi	241	320	218	221	307	1307	31,85
Elektronik+Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	23	63	130	120	133	469	11,43
Biyomedikal Mühendisi	0	0	0	1	8	9	0,22
Toplam	272	483	543	995	1810	4103	100
İşgücü Arzının Yaşlara Göre Dağılımı-%	6,63	11,77	13,23	24,25	44,11	100	

Tablo 2: İşgücü Arzını Oluşturan Örneklem araştırma Evrenini Temsiliyeti-%

Unvanlar/Doğum Tarihleri	1954 ve Öncesi	1955-1964	1965-1974	1975-1984	1985 ve Sonrası	İşgücü Arzına Dahil Olan Örneklem Unvana Göre Araştırma Evrenindeki Payı
Elektrik-Elektronik Mühendisi	44,44	13,59	9,12	8,68	12,86	11,03
Elektrik Mühendisi	9,09	9,69	8,56	8,54	16,90	10,13
Elektronik+Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	12,23	10,48	9,05	7,05	15,67	9,82
İşgücü Arzına Dahil Olan Örneklem Yaş Grubuna Göre Araştırma Evrenindeki Payı	9,52	10,41	8,87	8,41	13,61	10,59

⁵ Küresel Krizin Etkileri: EMO Üyelerinin İstihdamı Araştırması (2009)

yöntemle ankete katılımlarının esas alınmış olması etkili görülebilir. Yani işsiz olanların EMO'nun anketine daha çok ilgi gösterdikleri düşünülebilir. Ancak işgücü arzını oluşturan örneklemin araştırma evreni içindeki payını dikkate aldığımızda en düşük yüzde 8.41 oranıyla temsiliyet gerçekleşmiştir. Ayrıca EMO'ya büyük ölçüde iş sahibi olduktan sonra faaliyetler yürütmek üzere üye kaydı yapıldığı, özellikle yeni mezunların üye kaydı için çalışma yaşamına girmeyi bekledikleri de dikkate alınmalıdır. Üye olmayan, iş aramayan, mühendislik alanları dışında çalışma yaşamında yer alan EMO mesleki alanları kapsamındaki mühendisler arasındaki işsizlik de ayrıca düşünölmeye değerdir. Sonuçta EMO'ya üye mühendislerde işsizliğin önemli bir soruna dönüştüğü ortaya çıkmaktadır.

Genç Mühendisler İşsiz

İşsiz EMO üyesi mühendislerin unvanlarına göre sayısal dağılımı Grafik 2'de görölmektedir. Unvanların oluşturduğu katmanlara oransal olarak bakıldığında; işsiz olduğunu bildiren 770 mühendisten yüzde 59.12 ile yarıdan fazlasının elektrik-elektronik mühendisi olduğu görölmektedir. İşsiz mühendislerin yüzde 28.7'si elektrik, yüzde 11.82'si elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendisi, yüzde 0.26'sı biyomedikal mühendisidir.

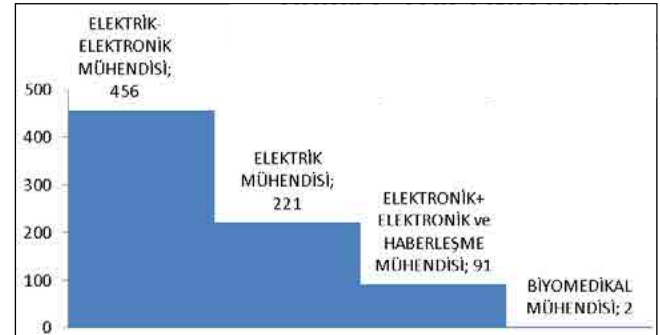
Grafik 3'te ise işsiz EMO üyesi mühendislerin doğum tarihlerine göre hem sayısal hem de oransal dağılımı yer almaktadır. Yaş aralıklarına göre yapılan dağılımda ise işsiz 770 mühendisin yüzde 63.25 ile çok büyük bölümünün 31 yaşında ve daha genç olduğu belirlenmiştir. İşsizlik içinde yüzde 13.51 ile ikinci sırada en yüksek paya sahip olan mühendisler, 52-61 yaş grubundadır. Üçüncü sırada yüzde 8.57'lik payla 32-41 yaş grubu yer almaktadır. İşsizliğin yüzde 7.66'sını 62 yaş ve üzerinde olan mühendisler, yüzde 7'sini ise 42-51 yaş arasındaki mühendisler oluşturmaktadır. 32-41 ve 42-51 yaş gruplarının işsizlik içindeki paylarının düşük olmasını diğer gruplara göre ankete katılımın azlığı ile açıklanabileceği gibi çalışma yaşamında en yoğun olarak yer alan bu gruplarda işsizlik oranının düşük olduğunun açık göstergesi olarak da değerlendirilebilir.

Unvanlara ve yaşlara göre işsizlik bildiriminde bulunan 770 mühendisin ayrıntılı olarak sayısal dağılımı da Tablo 3'te verilmiştir.

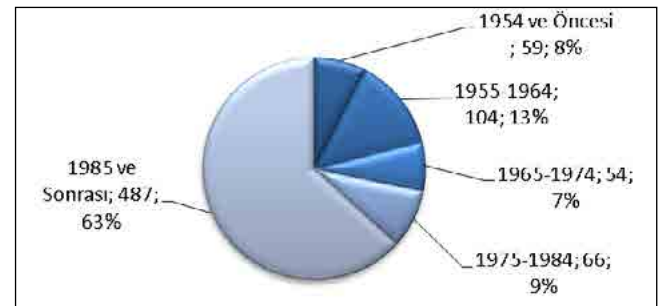
Her bir grubun yüzde 18.77'lik genel EMO üyeleri arasındaki işsizlik oranına katkısı ise Tablo 4'te ayrıca hesaplanmıştır. Bu tablo işsizlik üzerinde yaşın ve mesleki unvanın etkisini göstermesi bakımından önemlidir.

Unvan ve yaş eşleştirmesiyle oluşan çapraz gruplamaya bakıldığında; işsizlerin yüzde 46.49'unun 31 yaşında ve daha genç elektrik-elektronik mühendisleri olduğu görölmektedir. Bundan sonra en yüksek işsizlik payına sahip olan kesim; yüzde 10.91 ile yine 31 yaşında ve daha genç olan elektrik mühendisleridir. Ardından işsizlik içindeki paylarına göre sırasıyla; 62 yaşında ve daha yaşlı elektrik mühendisleri (yüzde 6.88), 52-61 yaş aralığındaki elektrik mühendisleri (yüzde 6.75), 31 yaşında ve daha genç elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendisleri (yüzde 5.58) ile 32-41 yaş aralığındaki elektrik-elektronik mühendisleri (yüzde 5.58) gelmektedir. Bunların dışında çaprazlama olarak oluşturulan hiçbir grubun işsizlik içindeki payı yüzde 5'e ulaşmamaktadır.

Burada ortaya çıkan işsiz EMO üyelerinin hangi unvan grubunda ve hangi yaşlarda yoğun olduğuna ilişkin tespit, istihdam alanlarının geliştirilmesi açısından önemlidir. Ayrıca genç mühendislerle yönelik olarak deneyim kazanmalarını sağlayacak destekleyici süreçler öngörölmeli gerektiği anlaşılmaktadır. Yine eğitim politikası da bu sonuçlar dikkate alınarak gözden geçirilmelidir.

Grafik 2: İşsiz EMO Üyesi Mühendislerin Unvanlara Göre Sayısal Dağılımı

Grafik 3: İşsiz EMO Üyesi Mühendislerin Doğum Tarihlerine Göre Sayısal ve Oransal Dağılımları

Tablo 3: İşsiz Mühendislerin Unvan ve Doğum Tarihine Göre Sayısal Dağılımı

Unvanlar/Doğum Tarihleri	1954 ve Öncesi	1955-1964	1965-1974	1975-1984	1985 ve Sonrası	Toplam
Elektrik-Elektronik Mühendisi	2	35	18	43	358	456
Elektrik Mühendisi	53	52	21	11	84	221
Elektronik + Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	4	17	15	12	43	91
Biyomedikal Mühendisi	0	0	0	0	2	2
Toplam	59	104	54	66	487	770

Tablo 4: Unvan ve Doğum Tarihine Göre İşsiz Mühendislerin Dağılımı-%

Unvanlar/Doğum Tarihleri	1954 ve Öncesi	1955-1964	1965-1974	1975-1984	1985 ve Sonrası	Unvana Göre İşsiz Mühendislerin Dağılımı
Elektrik-Elektronik Mühendisi	0,26	4,55	2,34	5,58	46,49	59,12
Elektrik Mühendisi	6,88	6,75	2,73	1,43	10,91	28,70
Elektronik + Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	0,52	2,21	1,95	1,56	5,58	11,82
Biyomedikal Mühendisi	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,26
Yaşlara Göre İşsiz Mühendislerin Dağılımı	7,66	13,51	7,01	8,57	63,25	100

Ağırlıklandırılmış Olarak İşsizlik

Araştırma evrenini oluşturan 38 bin 755 mühendis içinde yaş ve unvanlara göre ağırlığı dikkate alınarak örnekleme katılanların işsizlik sonuçları yeniden hesaplanmıştır. Örneklemin araştırma evrenini oransal olarak temsiliyeti büyük ölçüde sağlamış olduğu için ağırlıklı işsizlik oranında büyük bir değişiklik ortaya çıkmamıştır. Ağırlıklı hesaplama göre işsiz sayısının 768 kişi ve işsizlik oranını da yüzde 18.72 olduğu görülmüştür. EMO geneli için ağırlıklı hesaplama işsiz sayısı ve oranı üzerinde önemli bir değişiklik yaratmazken, daha küçük araştırma evrenleri oluşturan her bir unvan ve her bir yaş grubu bazında ise kayda değer farklılaşma yaratmaktadır. Bu nedenle Tablo 5'te yer alan unvanlar ve yaş grupları bazında işsizlik oranlarına ağırlıklı olarak da bakılması uygun görülmüştür.

Ağırlıklı olarak yapılan hesaplama sonucunda EMO geneli için tespit edilen 768 işsiz mühendisin yüzde 56.97 ile çok büyük bölümü elektrik-elektronik mühendisidir. Ağırlıklı hesaplama yapılmadan elektrik-elektronik mühendislerinin işsizlik içindeki payı yüzde 59.12 idi.

İşsizlik içinde yüzde 28.7 payı olan elektrik mühendisleri, ağırlıklı hesaplamada işsizlerin yüzde 30'unu oluşturmuştur. Elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinin ise yüzde 11.82 olan işsizlik içindeki payı ağırlıklı hesaplama yapıldığında yüzde 12.8 olmuştur.

Ağırlıklı hesaplama yaşı grupları bazında bakıldığında işsizlerin yüzde 49.34'ünün 31 yaşında ve daha genç mühendislerden oluşması dikkat çekmektedir. Yani işsizlerin yüzde 63.25'ini oluşturan genç mühendislerin payı ağırlıklı hesaplama yapıldığında yüzde 49.34 olmuştur. İşsizlik içinde ikinci en büyük paya sahip grup olan 52-61 yaş aralığındaki mühendislerin payı ağırlıklı hesaplamada da çok fazla değişmemiş olup; yüzde 13.77 ile yerini korumuştur. Üçüncü sırada yer alan 32-41 yaş grubunun yüzde 8.57 olan işsizlik içindeki payı ağırlıklı hesaplamada yüzde 10.82'ye çıkmıştır. Mühendislerden 62 yaş ve üzerinde olanların işsizlik içinde yüzde 7.66 olan payı ağırlıklı hesaplamada yüzde 8.54'e; 42-51 yaş aralığında olanların yüzde 7 olan payı yüzde 8.39'a çıkmıştır.

EMO'nun kapsamına giren tüm mühendislik alanlarında işsizlik oranı yüzde 15'in üzerine çıkmıştır. Unvanlar bazında elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendisleri yüzde 20.9 ile işsizliğin en yüksek olduğu EMO üyesi mühendis grubunu oluşturmaktadır. Elektrik-elektronik mühendislerindeki işsizlik oranı yüzde 10.7'den yüzde 18.9'a; elektrik mühendislerinde işsizlik oranı yüzde 10.3'ten yüzde 17.7'ye çıkmıştır. Elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinde ise işsizliğin büyük bir artış gösterdiği görülmektedir. İş aramaktan vazgeçen mühendisler dışarıda tutulduğunda EMO geneli için işsizlik oranı yüzde 16.23 olmaktadır.

Tablo 5: Ağırlıklı İşsizlik Oranı İçinde Unvan ve Yaş Göre Grupların Payları-%

Unvanlar/Doğum Tarihleri	1954 ve Öncesi	1955-1964	1965-1974	1975-1984	1985 ve Sonrası	Toplam
Elektrik-Elektronik Mühendisi	0,06	3,55	2,72	6,83	38,37	56,97
Elektrik Mühendisi	8,04	7,40	3,38	1,78	6,85	30,08
Elektronik + Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	0,45	2,24	2,29	2,34	3,78	12,77
Biyomedikal Mühendisi	0	0	0	0	0,17	0,21
Toplam	8,54	13,77	8,39	10,82	49,34	100

İşsiz EMO üyelerinin hangi unvan grubunda ve hangi yaşlarda yoğun olduğunu tespit etmek istihdam ve eğitim politikası çizmek açısından anlamlı olmakla birlikte daha sağlıklı bir değerlendirme yapılabilmesi için her bir unvan ve yaş grubunun kendi içinde işsizlik oranını ayrıca hesaplamak gerekmektedir. Çünkü EMO üyeleri içinde ağırlığı az olan unvan ve yaş gruplarının EMO üyeleri geneli işsizlik oranındaki katkıları da az olacaktır. EMO üyeleri arasında görece düşük işsizlik oluşturan bir unvan grubunun kendi içinde yüksek bir işsizlik oranına sahip olması da ayrıca eğitim ve istihdam politikaları açısından dikkate alınması gereken bir unsurdur. Bu nedenle unvan ve yaş bazında oluşturulan her bir grubun EMO üye yapısı içerisindeki ağırlığı da dikkate alınarak yapılacak değerlendirme her unvan ve yaş grubunda ayrı ayrı işsizlik rakamını ortaya koyabilecektir.

Tablo 6'da yaş ve unvan çıkartılmasıyla oluşturulmuş 20 ayrı grup için ankete katılım sayısı, işgücüne dahil olma durumu ve işsizlik bildirimleri dikkate alınarak ağırlıklı olarak işsizlik oranları ayrı ayrı hesaplanmıştır. Buna göre EMO'nun kapsamına giren tüm mühendislik alanlarında işsizlik oranı yüzde 15'in üzerine çıkmıştır. Unvanlar bazında elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendisleri yüzde 20.9 ile işsizliğin en yüksek olduğu EMO üyesi mühendis grubunu oluşturmaktadır. Görüldüğü gibi her unvan grubu için ayrı işsizlik oranı hesaplandığında; EMO genelinin işsizliği içinde görece çok yer tutmayan elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinin kendi içlerinde önemli bir işsizlik sorunuyla karşı karşıya kaldıkları anlaşılmaktadır.

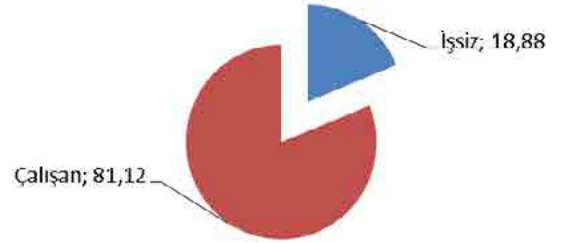
İkinci sırada yer alan elektrik-elektronik mühendislerinde işsizlik oranı ağırlıklı hesaplamada yüzde 18.9 olarak belirlenmiştir. Elektrik mühendislerinde ağırlıklı olarak hesaplanan işsizlik oranı ise yüzde 17.7 olmuştur.

EMO'nun 2009 yılı araştırmasında işsizlik oranları unvanlar bazında şöyle tespit edilmiştir:

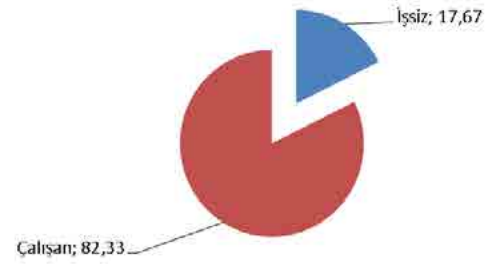
*"Elektrik-elektronik mühendislerinde yüzde 10.7, elektrik mühendislerinde yüzde 10.3, elektronik ve haberleşme mühendislerinde yüzde 8.3, elektronik mühendislerinde yüzde 7.7, biyomedikal mühendislerinde yüzde 7.1."*⁶

Sonuçları karşılaştırdığımızda elektrik-elektronik mühendislerindeki işsizlik oranı yüzde 10.7'den yüzde 18.9'a (Grafik 4-A); elektrik mühendislerinde işsizlik oranı yüzde 10.3'ten yüzde 17.7'ye (Grafik 4-B) çıkmıştır. Elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinde ise işsizliğin büyük bir artış gösterdiği görülmektedir. Elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinde 2009 yılı araştırmasına göre işsizlik oranı yüzde 8.05 iken, 2016 yılında yüzde 20.9'a kadar tırmanmıştır. (Grafik 4-C)

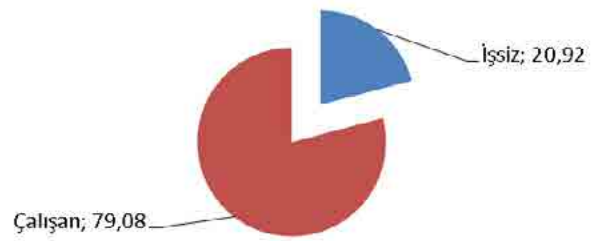
A- Elektrik-Elektronik Mühendislerinde Ağırlıklandırılmış İşsizlik Oranı (%)

B- Elektrik Mühendislerinde Ağırlıklandırılmış İşsizlik Oranı (%)

C- Elektrik ile Elektronik ve Haberleşme Mühendislerinde Ağırlıklandırılmış İşsizlik Oranı (%)

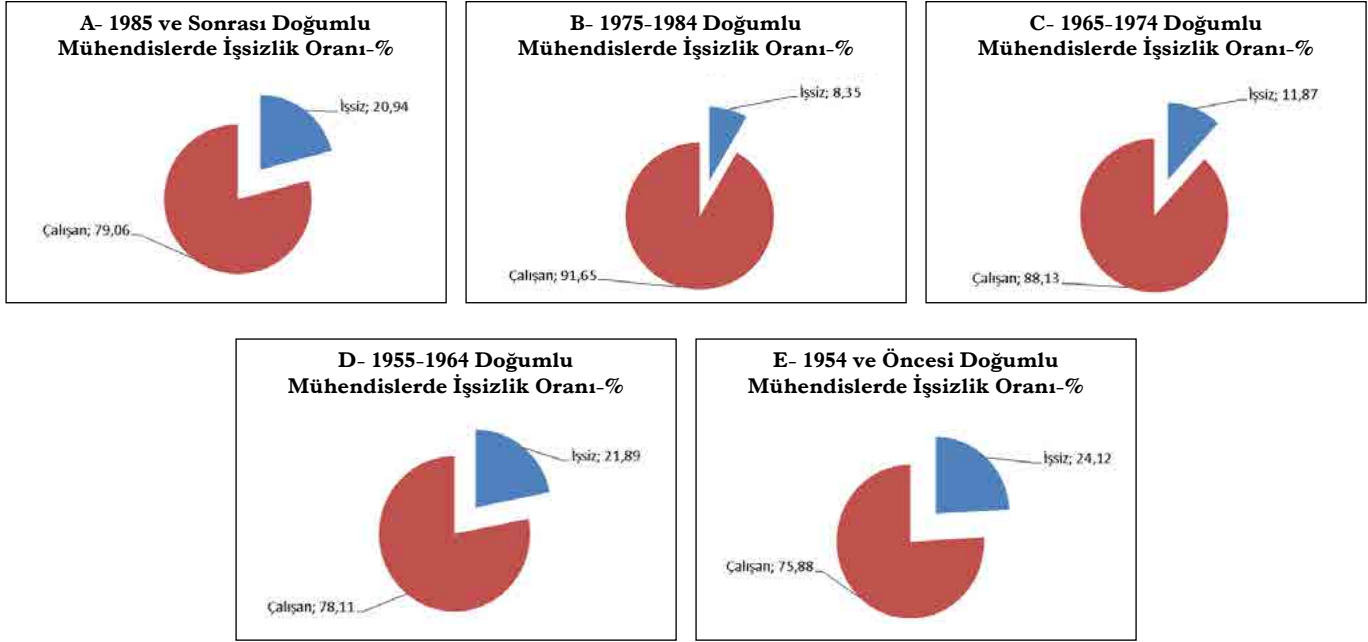

Grafik 4: Her Bir Unvan Bazında Ağırlıklandırılmış Olarak İşsizlik Oranları

Tablo 6: Anket Gönderilen Mühendislerin Yaş ve Unvanlar Bazında Ağırlıklarına Göre Belirlenen İşsizlik Oranları-%

Unvanlar/Doğum Tarihleri	1954 ve Öncesi	1955-1964	1965-1974	1975-1984	1985 ve Sonrası	Toplam
Elektrik-Elektronik Mühendisi	5,96	27,27	10,71	8,04	21,64	18,88
Elektrik Mühendisi	25,61	17,75	11,91	6,17	17,14	17,67
Elektronik + Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	15,05	27,25	13,50	15,01	21,85	20,92
Biyomedikal Mühendisi	0,00	0,00	0,00	0,00	15,88	17,78
Toplam	24,12	21,89	11,87	8,35	20,94	18,72

⁶ age

Grafik 5: Her Yaş Grubu İçin Ayrı Hesaplanmış Ağırlıklandırılmış İşsizlik Oranları

Yaş grupları bazında bakıldığında ise 62 yaş ve üzerindeki mühendislerde yüzde 21.69 olan işsizlik oranı ağırlıklı hesaplamada yüzde 24.1'e çıkarken; 52-61 yaş mühendislerde yüzde 21.53 olan işsizlik oranı hemen hemen aynı düzeyde kalarak ağırlıklı hesaplamada yüzde 21.9 olmuştur. Araştırmada yüzde 26.91 ile en yüksek işsizlik oranına sahip görünen 31 yaşında ve daha genç mühendislerdeki işsizlik oranı ağırlıklı hesaplamada yüzde 20.9 olmuştur.

İşsizlik oranı 42-51 yaş mühendislerde ağırlıklı hesaplama yapıldığında yüzde 9.94'ten yüzde 11.9'a; 32-41 yaş mühendislerde yüzde 6.63'ten yüzde 8.35'e çıkmıştır. Sonuçta ağırlıklı hesaplamada en yüksek işsizlik oranına sahip yaş grubu 52-61 yaş aralığında yer alan mühendislerden oluşmuştur. Yaş grupları bazında ayrı ayrı hesaplanmış ağırlıklandırılmış işsizlik oranları Grafik 5'te görülmektedir.

En düşük işsizlik oranının ise 32-41 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bu yaş grubu daha çok iş yaşamında yer alan kesimi oluşturmaktadır ve ankete katılımlarının görece düşük olması da değerlendirmede dikkate alınmalıdır.

EMO'nun 2009 yılında yaptığı araştırmada yaşlara göre işsizlik oranlarına ilişkin sonuçlar şöyledir:

*"1984 ve sonraki yıllarda doğmuş olan (25 yaşında ve daha genç olanlar) mühendislerde işsizlik oranı yüzde 19.1; 1974-1984 yılları arasında doğan (25-35 yaş grubu) mühendislerde yüzde 6.3; 1964-1974 yılları arasında doğan (35-45 yaş grubu) mühendislerde yüzde 6; 1954-1964 yılları arasında doğan (45-55 yaş grubu) mühendislerde yüzde 11.5; 1954 öncesinde doğan (55 yaş üzeri) mühendislerde yüzde 25."*⁷

Görüldüğü gibi 1954 ve öncesi doğumlularda işsizlik oranı yaklaşık aynı düzeyde çıkarken; 1955-1964, 1964-1974 yılları arasında doğan mühendislerde işsizlik oranı yaklaşık iki kat artmıştır. 1975-1984 doğumlu EMO üyesi mühendislerin işsizlik oranı ise yüzde 6.3'ten 8.35'e yükselmiş, 1985 son-

rası doğumlu genç mühendislerdeki işsizlik oranı da yüzde 19.1'den yüzde 20.94'e çıkmıştır. Burada orta yaş mühendisler ve henüz emeklilik çağına gelmemiş mühendislerde işsizlik artışı dikkat çekmektedir. Artan mezun sayısı ve genç mühendislerin işgücü arzı oluşturmaya başlamasıyla birlikte halen çalışma zorunluluğu olan 42-51 ve 52-61 yaş gruplarında istihdam dışına itilenlerin arttığı anlaşılmaktadır. İşletmelerce maliyetli bulunan yaş gruplarının işten çıkarılarak genç mezunlar daha düşük ücretlerle istihdam edilebilmektedir. Üstelik genç mezunlarda da işsizliğin arttığı görülmektedir.

Yaş ve unvanı temel olarak oluşturulan çapraz gruplar bazında ağırlıklı işsizlik hesaplamasında; en yüksek işsizlik oranı yüzde 27.27 ile 52-61 yaş aralığındaki elektrik- elektronik mühendisi grubunda ve yüzde 27.25 ile elektrik ile elektronik ve haberleşme mühendisleri grubunda kaydedilmiştir. Bu yüksek işsizlik oranları 52-61 yaş aralığındaki mühendislerin istihdam dışına itildiğinin diğer bir göstergesi olmuştur. Bu yaş grubunda yer alan yalnızca elektrik mühendisleri yüzde 17.75 işsizlik oranıyla görece daha şanslı görünmektedirler.

İş Arama Sürelerine Göre İşsizlik Oranları

Araştırma kapsamında çalışmadığını beyan eden mühendislere ne kadar zamandır iş aradıkları sorusu yöneltmiştir. Bu sorunun yanıtları; işgücü arzı dışında olduğu tespit edilen 75 mühendis hariç olmak üzere 770 kişilik işsiz üzerinden değerlendirilmiştir.

Tablo 7'de yer alan veriler işsizlerin ilk 3 ay içerisinde daha yoğun olarak iş aradıklarına, bu süre içerisinde bir kısmının iş bulduğuna, bir kısmının umudunu yitirdiğine işaret etmektedir. İş arayanlar 6-12 ay arasında yine bir yoğunlaşma göstermektedir. Buna karşılık 1 yıldan sonra umutların azalmaya ve işgücü dışına çıkma eğiliminin artmaya başladığı anlaşılmaktadır. Nitekim 1-2 yıl arasında iş

⁷ age

arayan sayısı 116 iken, 2 yıldan fazla bir zamandır iş arayan sayısı 71'e gerilemektedir. İş aramaktan vazgeçtiğini beyan eden işsiz mühendis sayısı ise 124'tür.

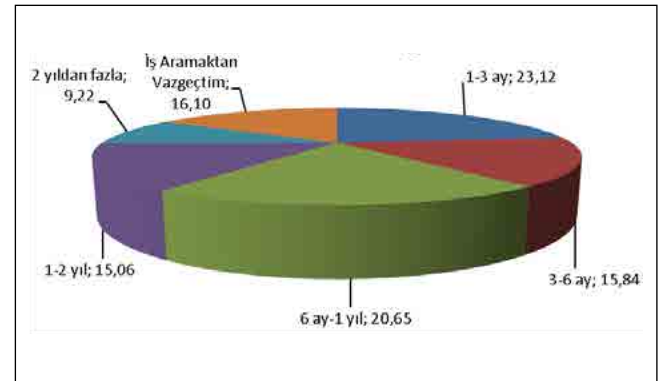
İşsizlik tanımında dikkate alınacak iş arama sürelerine ilişkin farklı görüşlerin olması nedeniyle işsizlik oranları iş arama sürelerine göre ayrı ayrı da hesaplanmıştır. İş aramaktan vazgeçen mühendisler dışarıda tutulduğunda EMO geneli için işsizlik oranı yüzde 16.23 olmaktadır. İşsizlik hesabında 2 yıldan uzun zamandır iş arayan 71 mühendis de kapsam dışında tutulursa; EMO üyelerinin işsizlik oranının yüzde 14.7 olduğu görülmektedir. İş arama süresi 1-2 yıl olanlar da işgücü arzı dışına çıkarılırsa oran yüzde 12.10'a gerilemekte; iş arama süresi 6 ayla sınırlandığında yüzde 8.26'lık işsizlik oranıyla karşılaşılmaktadır. Yalnızca 1-3 aydır iş arayanlar dikkate alındığında bile EMO'daki işsizlik oranı yüzde 5.06 olmaktadır.

EMO'nun 2009 yılı araştırmasındaki veriler üzerinden iş arama sürelerine göre işsizlik oranları, 2016 yılında gerçekleştirilen bu araştırmanın sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. 3 aya kadar işsizlik süresiyle sınırlı işsizlik oranının yüzde 2.18'den yüzde 5.06'ya; 6 aya kadar olan işsizlik süresine bağlı işsizlik oranının yüzde 4.16'dan yüzde 8.26'ya; 1 yıla kadar olan işsizlik süresini dikkate alan işsizlik oranının yüzde 6.4'den yüzde 12.1'e çıktığı görülmektedir. İş aramaktan vazgeçenler hariç olmak üzere tüm işsizler dikkate alındığında ise oranın yüzde 8.76'dan yüzde 16.23'e yükseldiği yani her şekilde işsizlik oranlarının yaklaşık olarak ikiye katlandığı anlaşılmaktadır.

İşsizlerin iş arama sürelerine göre oransal dağılımına Grafik 6'dan bakacak olursak, işsiz mühendislerin yüzde 23.12'sinin 1-3 ay gibi kısa bir zamandır iş aradıkları görülmektedir. İş arama süresine göre işsizlerin yoğunlaştığı ikinci grubu yüzde 20.65 ile 6-12 aydır iş arayan mühendisler oluşturmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 16.1 ile iş aramaktan vazgeçenler yer almaktadır. İşsiz mühendislerin yüzde 15.84'ünü 3-6 aydır iş arayanlar, yüzde 15.06'sını 1-2 yıldır iş arayanlar, yüzde 9.22'sini 2 yıldan fazla bir zamandır iş arayanlar oluşturmaktadır.

İşsiz mühendislerin iş arama sürelerine göre oransal dağılımını gösteren Tablo 8 üzerinden unvanlar bazında değerlendirme de yapılabilmektedir. Elektrik-elektronik mühendislerinden 1-3 aydır iş arayanlar, toplam işsizlik oranı içinde yüzde 15.58 ile en yüksek paya sahiptir. Bu grupta 6-12 aydır iş arayanların payı yüzde 14.42; 3-6 aydır iş arayanların payı yüzde 10.13; 1-2 yıldır iş arayanların payı yüzde 9.87, 2 yıldan daha uzun süredir iş arayanların payı yüzde 3.51; iş aramaktan vazgeçenlerin payı ise yüzde 5.71'dir.

Elektrik mühendislerinin iş arama sürelerine göre işsizlik içindeki dağılımı birbirlerine çok yakın düzeylerde çıkmıştır. İşsiz elektrik mühendislerinin toplam işsizlik içindeki paylarına bakıldığında, yüzde 4.81'inin 1-3 aydır; yüzde 4.42'sinin 6-12 aydır; yüzde 4.16'sının 3-6 aydır; yine yüzde 4.16'sının 2 yıldan daha uzun süredir; yüzde 3.25'inin 1-2 yıldır iş aradığı görülmektedir. Toplam işsizlik içinde yüzde 7.92'lik paya sahip işsiz elektrik mühendisleri ise iş aramaktan vazgeçmiştir. Bunda halen iş arayan ve bulamadıkları için iş aramaktan vazgeçen 52 yaş ve üzerindeki elektrik mühendislerinin ağırlığı etkili görülmektedir. Özellikle bu yaş grubundaki işsizlikte eğitim aldıkları dönemde elektrik-elektronik mühendisi unvanının olmaması ve elektrik mühendisi programlarında eğitim verilmesi etkindir.

Grafik 6: İşsiz Mühendislerin İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı-%

Tablo 7: İşsiz Mühendislerin İş Arama Sürelerine Göre Dağılımı-(Sayı)

Unvan/İş Arama Süresi	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2 yıldan fazla	İş Aramaktan Vazgeçtim	Toplam
Elektrik-Elektronik Mühendisi	120	78	111	76	27	44	457
Elektrik Mühendisi	37	32	34	25	32	61	223
Elektronik + Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	21	12	14	13	12	19	91
Biyomedikal Mühendisi	0	0	0	2	0	0	2
Toplam	178	122	159	116	71	124	770

Tablo 8: İşsiz Mühendislerin İş Arama Sürelerine Göre Oransal Dağılımı-(%)

Unvan/İş Arama Süresi	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2 yıldan fazla	İş Aramaktan Vazgeçtim	Toplam
Elektrik-Elektronik Mühendisi	15,58	10,13	14,42	9,87	3,51	5,71	59,35
Elektrik Mühendisi	4,81	4,16	4,42	3,25	4,16	7,92	28,96
Elektronik + Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	2,73	1,56	1,82	1,69	1,56	2,47	11,82
Biyomedikal Mühendisi	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,26
Toplam	23,12	15,84	20,65	15,06	9,22	16,10	100

Elektronik mühendisleri ile elektronik ve haberleşme mühendislerinin iş arama sürelerine göre EMO genel işsizlik rakamı içindeki payları; 1-3 ay arasında yüzde 2.73, 6-12 ay arasında yüzde 1.82, 3-6 ay arasında yüzde 1.56, 1-2 yıl arasında da yüzde 1.56'dır. İş aramaktan vazgeçtiğini bildiren elektronik mühendisleri ile elektronik ve haberleşme mühendisleri, işsiz kitlesinin yüzde 2.47'sidir.

İş Arama Sürelerine Göre Unvan Bazında İşsiz Mühendislerin Dağılımı

Tablo 9'da her bir iş arama süresine ilişkin seçenek için ayrı ayrı olmak üzere işsiz mühendislerin unvan bazında dağılımları görülmektedir. 1-3 aydır iş arayanların yüzde 67.42'si elektrik-elektronik mühendisiyken, yüzde 20.79'u elektrik, yüzde 11.8'i elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendisidir. Oranlar farklı olmakla birlikte yoğunlaşmanın olduğu unvan sıralaması; 3-6 ay, 6-12 ay ve 1-2 yıl arasında iş arayanlarda da değişmemektedir. Ancak iş arama süresi uzadıkça yoğunlaşmanın olduğu unvan grubunda değişiklik dikkat çekmektedir. İş arama süresi 2 yılı aştığında ağırlık elektrik-elektronik mühendislerinden elektrik mühendislerine kaymakta, elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerindeki yoğunlaşma da artmaktadır. 2 yıldan fazla zamandır iş arayan mühendislerin yüzde 45.07'si elektrik, yüzde 38.03'ü elektrik-elektronik, yüzde 16.9'u elektronik ile elektronik ve haberleşme mühendislerinden oluşmaktadır. Yukarıda da belirtildiği gibi bu sonuç geçmiş

yıllarda elektrik-elektronik mühendisi unvanlı mezuniyetin olmamasından kaynaklanmaktadır.

İş arama sürelerine göre 770 kişilik işsiz kitlesinin yaş gruplarına göre sayısal dağılımı Tablo 10'da, genel işsizlik içindeki payları da Tablo 11'de gösterilmektedir. Bu tablolara göre işsiz mühendislerin yarısından fazlasını oluşturan 31 yaşında ve daha genç 487 mühendisten 116'sı 6-12 aydır, 141'i 1-3 aydır, 92'si 3-6 aydır, 78'i 1-2 yıldır, 24'ü 2 yıldan daha uzun süredir iş ararken, 36'sı iş aramaktan vazgeçmiş durumda bulunuyor. İşsiz mühendisler içinde yüzde 63.25 ile en büyük paya sahip olan genç mühendisler, 1-3 aydan 2 yıldan fazlaya uzanan iş arama sürelerine ilişkin seçeneklerin tümünde de doğrusal bir orantı ile en büyük kesimi oluşturuyorlar. Tek istisna "İş aramaktan vazgeçtim" seçeneğinde ortaya çıkıyor.

İş aramaktan vazgeçen 124 işsiz mühendisin içinde en büyük kitleyi 1955-1964 yılları arasında doğan mühendisler oluşturuyor. İşsizlik açısından 104 kişi ile ikinci en büyük kitleyi oluşturan bu yaş grubu mühendislerin 42'sinin iş aramaktan vazgeçtiği görülüyor. Yine 1954 ve öncesi doğumlu olup işsiz olduğunu bildiren 59 mühendis içinde iş arama süresine göre en büyük kitleyi oluşturan grup da iş aramaktan vazgeçen 29 mühendistir.

66 işsizin yer aldığı 32-41 yaş aralığındaki işsiz grubunda ise genel işsizlik içinde en büyük paya sahip olan kesimi 2 yıldan fazladır iş arayan 15 kişi oluşturmaktadır. 42-51 yaş aralığındaki 54 işsiz içinde en büyük kesim 1-2 yıldır iş arayan 14 kişidir.

Tablo 9: İş Arama Süresine Göre İşsiz Mühendislerdeki Yoğunlaşmalar-%

Unvan/İş Arama Süresi	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2 yıldan fazla	İş Aramaktan Vazgeçtim
Elektrik-Elektronik Mühendisi	67,42	63,93	69,81	65,52	38,03	35,48
Elektrik Mühendisi	20,79	26,23	21,38	21,55	45,07	49,19
Elektronik+Elektronik ve Haberleşme Mühendisi	11,80	9,84	8,81	11,21	16,90	15,32
Biyomedikal Mühendisi	0,00	0,00	0,00	1,72	0,00	0,00
Toplam	100	100	100	100	100	100

Tablo 10: İşsiz Mühendislerin İş Arama Süreleri ve Yaşları Arasındaki İlişki-(Sayı)

Yaş/İş Arama Süresi	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2 yıldan fazla	İş Aramaktan Vazgeçtim	Toplam
1985 ve Sonrası	141	92	116	78	24	36	487
1975-1984	13	10	13	9	15	6	66
1965-1974	5	5	10	14	9	11	54
1955-1964	13	13	15	12	9	42	104
1954 ve Öncesi	6	2	5	3	14	29	59
TOPLAM	178	122	159	116	71	124	770

Tablo 11: İşsiz Mühendislerin İş Arama Süreleri ve Yaşları Arasındaki İlişki-%

Yaş/İş Arama Süresi	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2 yıldan fazla	İş Aramaktan Vazgeçtim	Toplam
1985 ve Sonrası	18,31	11,95	15,06	10,13	3,12	4,68	63,25
1975-1984	1,69	1,30	1,69	1,17	1,95	0,78	8,57
1965-1974	0,65	0,65	1,30	1,82	1,17	1,43	7,01
1955-1964	1,69	1,69	1,95	1,56	1,17	5,45	13,51
1954 ve Öncesi	0,78	0,26	0,65	0,39	1,82	3,77	7,66
Toplam	23,12	15,84	20,65	15,06	9,22	16,10	100

Tablo 12: Yaş Grupları Bazında İşsizlerin İş Arama Süresine Göre Dağılımı-%

Yaş/İş Arama Süresi	1-3 ay	3-6 ay	6-12 ay	1-2 yıl	2 yıldan fazla	İş Aramaktan Vazgeçtim	Toplam
1985 ve Sonrası	79,21	75,41	72,96	67,24	33,80	29,03	63,25
1975-1984	7,30	8,20	8,18	7,76	21,13	4,84	8,57
1965-1974	2,81	4,10	6,29	12,07	12,68	8,87	7,01
1955-1964	7,30	10,66	9,43	10,34	12,68	33,87	13,51
1954 ve Öncesi	3,37	1,64	3,14	2,59	19,72	23,39	7,66

İş Aramaktan Vazgeçen “Umutsuz Mühendisler”

Tablo 12’de iş arama sürelerine göre işsizler gruplandırılmış ve her bir grup için yaşlara göre dağılım dikkate alınarak oransal payları hesaplanmıştır. Bu tabloya göre iş aramaktan vazgeçenlerin yüzde 33,9 ile en büyük bölümü 52-61 yaş grubundadır. İş aramaktan vazgeçenlerin yüzde 23,4’ünü de 62 yaş ve üzerindeki mühendisler oluşturmaktadır. 52 yaşın üzerinde olan işsiz mühendislerin emeklilik ve bugüne kadar elde ettikleri gelir düzeyiyle çalışma yaşamının dışına çıkmaya yönelim içerisinde oldukları belirtilebilir. Ancak burada dikkat çeken 52-61 yaş ile ülkemizdeki emeklilik yaş sınırının altında olan kesimin de iş aramaktan vazgeçme kararıdır. Yine de bu kesimin emeklilik yaşının yükseltilmesine yönelik mevzuattan kademeli geçiş kapsamında doğrudan etkilenmedikleri için emeklilik hakkına kavuştukları düşünülebilir.

İş aramaktan vazgeçenler içinde ikinci en büyük grubu yüzde 29 ile 31 yaş ve daha genç mühendisler oluşturmaktadır. Üniversiteden mezun olup çalışma yaşamına giriş yapmış ya da giriş yapacak olan bu mühendislerin iş aramaktan vazgeçme eğilimi de ayrıca değerlendirme ihtiyacı göstermektedir. 31 yaşında ve daha gençlerin işsizlik karşısında yüksek lisans, doktora ve çeşitli meslek içi eğitimlerle kendilerine işgücü piyasasında yer açmak üzere daha donanımlı hale gelmek için iş aramaktan vazgeçtikleri düşünülebilir. Yine bu kesimin ekonomik olarak ebeveynlerine bağımlı hayatı sürdürmeye devam edebilmeleri de iş aramaktan vazgeçmelerinde bir etken olarak belirtilebilir. Ancak bu kesimin iş aramaktan vazgeçmesi çok boyutlu değerlendirmeyi gerektirmektedir. Çeşitli sınavlarda yüksek puanlar alarak ve mühendislik gibi Türkiye’de prestijli bir meslek dalında eğitim görüp iş bulamayan gençlerin üzerinde işsizliğin yarattığı psikolojik tahribat sosyal ve psikolojik açıdan ele alınması gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Üstelik bu yaş grubu, iş arama sürelerine ilişkin oluşturulan tüm seçeneklerde en büyük ağırlığa sahip olan kesim, yani işsizlik sorunuyla en çok karşı karşıya bulunan mühendislerdir.

İş aramaktan vazgeçen diğer işsiz mühendisler baktığımızda, yüzde 8,9’unun 42-51 yaşlarında, yüzde 4,8’inin 32-41 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

İş arama süreleri açısından ortaya çıkan veriler tüm iş arama sürelerinde gençlerin ilk sırayı aldığını gösterirken, ikinci sırada ise yaş gruplarına göre farklı eğilimler ortaya çıkmıştır. 1-3 aydır iş arayanlar içinde ikinci sırayı yüzde 7,30 ile 32-41 yaş ve 52-61 yaş grubu paylaşmaktadır. 52-61 yaş grubundaki işsizler; hem 3-6 aydır iş arayanlar içinde yüzde 10,66 ile hem de 6-12 aydır iş arayanlarda yüzde 9,43 ile ikinci sırayı almaktadır. 1-2 yıldır iş arayanlarda ise ikinci sıraya yüzde 12,07 ile 42-51 yaş grubu yerleşmektedir. 2 yıldan daha uzun süredir iş arayanlarda ikinci sırada yüzde 21,13 ile 32-41 yaş grubu bulunmaktadır.

TÜİK Hesabıyla İşsiz Mühendisler

Son 4 hafta içinde iş başvurusunda bulunmuş olma koşuluyla işsizlik hesabı yapan TÜİK’in 2016 yılına ilişkin mezuniyet-meslek ilişkisini dikkate alarak açıkladığı işsizlik rakamlarına bakıldığında; mühendislik alanında 2015 yılında yüzde 8,8 olan işsizlik oranının yüzde 9,4’e çıktığı görülmektedir. Tablo 13’te TÜİK’in mühendislik ve mühendislik işlerindeki istihdam ve işsizliğe ilişkin verilerine yer verilmektedir. Buna göre 2015 yılında 708 bin olan işgücü arzi yüzde 9,46 artış göstererek 775 bine yükselmiştir. İşsiz sayısı ise yüzde 17,74 artarak, 62 binden 73 bine çıkmıştır. Yani 2016 yılında bir önceki yılın işsiz sayısından daha fazla mühendis işgücü arzına eklenmiştir. Bu yeni işgücü arzının ancak 56 binine istihdam olanağı sağlanmış ve istihdam sayısı 2016 yılında bir önceki yıla göre yüzde 8,67 artarak 646 binden 702 bine çıkabilmiştir. TÜİK verileri; mühendislik işlerinde işgücüne katılım oranı 2015 ve 2016 yılında yüzde 87,6 ile aynı oranda olmasına karşın istihdam oranının yüzde 80’den yüzde 79,3’e gerilediğini göstermektedir. Sonuçta 73 bin işsiz mühendisin istihdam edilebileceği iş alanlarına ihtiyaç olduğu görülmektedir. EMO’nun yaptığı bu araştırma işsiz mühendislerin önemli bir bölümünün de elektrik, elektronik, elektrik-elektronik, elektronik ve haberleşme, kontrol ve otomasyon, biyomedikal mühendisleri olduğunu göstermektedir.

Tablo 13: TÜİK’in 2016 Yılı Eğitim Durumu ve Mezun Olunan Alana Göre İşgücü Durumu Verileri

Mühendislik ve Mühendis İşleri	2015	2016
İşgücü (bin kişi)	708	775
İşsiz (bin kişi)	62	73
İstihdam (bin kişi)	646	702
İşsizlik oranı (%)	8,8	9,4
İstihdam oranı (%)	80,0	79,3
İşgücüne katılım oranı (%)	87,6	87,6

TÜİK verileri; mühendislik işlerinde işgücüne katılım oranı 2015 ve 2016 yılında yüzde 87,6 ile aynı oranda olmasına karşın istihdam oranının yüzde 80’den yüzde 79,3’e gerilediğini göstermektedir. Sonuçta 73 bin işsiz mühendisin istihdam edilebileceği iş alanlarına ihtiyaç olduğu görülmektedir.